

Marianne Darlén Solhaugstrand

Inexhaustible Beauty
– *Flesh for Fantasy*,
120x180 cm, 2011

En bild, låt oss säga ett porträtt, är en paus mellan osäkra antaganden. Ett porträtt blir aldrig fullständigt. Ett porträtt kommer aldrig att visa hela människan utan endast våra uppfattningar av varandra. I en mängd avbilder ser man till slut bara konstnärskapet och inte människorna som står framför målarens öga.

Marianne Darlén Solhaugstrand är född 1975 och utbildad på Kunsthøgskolen i Oslo. Hon bor och arbetar i Oslo och 2012 fick hon Winsor & Newton-priset som delas ut av Nordiska Akvarellsällskapet. Marianne Darlén Solhaugstrand arbetar med akvareller i stort format. Ibland presenterar hon bilderna som installationer men ofta visar hon dem i bildserier. Varje bild är alltid en del av en större berättelse. Sedan tiden på Kunsthøgskolen arbetar konstnären med en undersökning av den kvinnliga blicken. Hon vill med sina akvareller synliggöra konstnärens blick bakom verket. Det är den subjektiva blicken som skapar bilden. Tillsammans med andra bilder skapas konventioner av hur vi blir vana att se det som är avbildat, en kanon av bilder.

Marianne Darlén Solhaugstrand är intresserad av genusfrå-

gor. Hon vill skapa nya bilder av mannen som är frigjorda ifrån den förutbestämda bilden av mannen utifrån rådande bildkonventioner. Hon prövar olika sätt att framställa män utifrån ett kvinnligt perspektiv för att se om hon kan finna en ny kvinnlig blick. Kvinnokroppen som objekt är något vi blivit vana att se genom konsthistorien. Istället för att kritisera den historien som finns så vill konstnären lägga till ytterligare perspektiv och synvinklar på hur människan kan te sig. Det är en undersökning av såväl mannen som hennes egen konstnärliga blick.

När Marianne Darlén Solhaugstrand inledde projektet bestämde hon att hon bara skulle måla av män hon tycker är attraktiva och har under projektets gång blivit medveten om sin egen blick och sina preferenser. Marianne Darlén Solhaugstrand utgår ifrån iscensatta fotografier som hon noga planerar i förväg. Själva fotograferandet av männen är en sårbar situation. Av hela arbetsprocessen så är det den delen hon ofta gruvlar sig över. Männen är i en utsatt situation där de poserar för henne. Det är ett förtroende som inte får bli en dålig erfarenhet för någon av parterna. Hon fotograferar gärna männen på den plats där hon har tänkt att akvarellen

ska utspela sig. Är det bilder av män vid havet då åker hon till havet och tar fotografierna där med så mycket av rekvisitan på plats som möjligt.

Hon arbetar med en bild åt gången. Utställningarna och projekten planeras i sin helhet på idéplanet och sedan kommer måleriprocessen efteråt, något som kan göra att man ändrar sina planer. Kanske det inte blev som man hade tänkt när man ser det framför sig. Man kan bli överraskad under arbetsprocessen och då får man tänka om. Det handlar om kontroll men lika mycket om att våga mista kontrollen så att inte målningen bara låser sig och slutar leva.

Marianne Darlén Solhaugstrand jobbar med målningar i stora format, med en bild åt gången. Hon använder 650 grams ark som hon breder ut på golvet i sin ateljé. Att gå upp i format var viktigt för att komma från det skissaktiga uttrycket som akvarellgenren kan ha, och ge samma grad av pregnans som till exempel i en oljemålning. Hon kan hålla på med en och samma bild i tre till fyra månader. Under måleriperioder har hon ofta långa arbetsdagar i ateljén som samtidigt går fort. Tidsuppfattningen förändras när man blir koncentrerad och man måste följa med hela tiden. Konstnären kan inte gå och dricka kaffe medan färgen torkar. Man vet aldrig vad som händer. Om papperet plötsligt sväller så att färgen rinner i en annan riktning än vad hon hade tänkt så måste hon finnas till hands och blåsa den åt rätt håll. Hon lyssnar på ljudböcker och säger att man får ha tålmod och att man får ett annat förhållande till tid än vad som är vanligt. Man måste vara närvarande mentalt, man kan inte gå omkring och tänka på annat. Är man inte fokuserad på måleriet så blir det inte bra och då är det ingen vits att måla. Ofta är hon i ateljén i en eller två timmar och värmer upp, sitter och tittar på målningen, tänker efter vad hon ska göra, innan hon sätter igång. Hon jämför akvarellmåleriet med en idrottsprestation, det är en ansträngning och det går inte att sudda ut eller måla över det man har gjort så det är ingen idé att försöka måla om hon är ofokuserad.

Marianne Darlén Solhaugstrand tycker att akvarelltekniken

Jørgen Psykadelia, 120x90 cm, 2007

passar henne av flera orsaker. Dels det enkla i att akvarell ägnar sig för att skildra hud och dels passar den hennes bildvärld. Marianne Darlén Solhaugstrand nämner även att hon tilltalas av spänningen i färgerna och det fysiska i måleriet, fetischismen vid rinnande färg och faktumet att man skapar ett fysiskt objekt som går att uppleva med kroppen istället för en immateriell idé. På många sätt ger man idéerna fysisk form samtidigt som man lägger till ett lager av något sinnligt. →

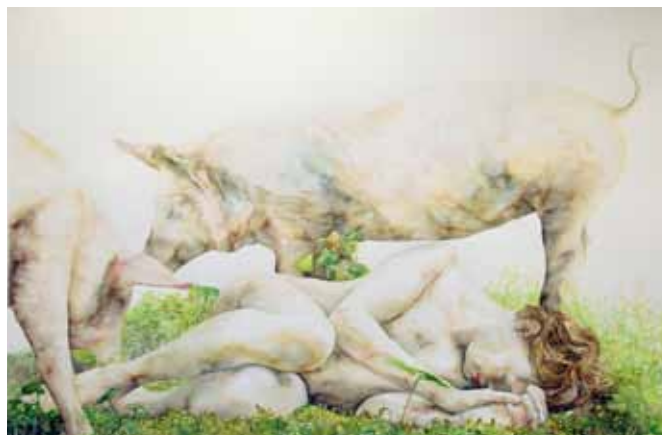

Inexhaustible Beauty
– *The Blood of Christ is Milk,*
180x120 cm, 2011

Hon valde också att måla i akvarell istället för olja därför att akvarellen mer sägs vara en kvinnornas och amatörernas tradition. Oljemåleriet har hela konsthistorien i ryggen och i och med att hon valde akvarellen så ställde hon sig i högre grad vid sidan av konsthistorien. Hon behövde inte kommentera den långa traditionen av oljemåleri utan kunde koncentrera sig på bilderna och själva berättandet. På samma sätt som oljemåleriet är tyngt av konsthistoriska referenser så bär det även med sig konnotationer till tidigare konstnärer

och själva konstnärsmynen. Hon behöver inte ta ställning till konstnärrollens alla klyschor på samma vis som hon hade gjort om hon målade i olja. Akvarell har inte varit en del av undervisningen på konsthögskolorna. Genom akvarellmåleriet försöker konstnären lämna det akademiska sättet att tänka runt konstens form och koncentrera sig på att berätta.

Under skoltiden var det många av lärarna som varnade henne för att akvarellmåleri var otrendigt och att hon skulle få det

Inexhaustible Beauty –Anthonys Dream, 120x180, 2009 & The Garden 1 og 2, 120x90cm x2, 2011

svårt att ta sig fram när hon gick ut skolan. Marianne Darlén Solhaugstrand lärde sig att försvara sina projekt idémässigt och förklara varför hon ville måla i akvarell. När hon sedan gick ut Kunsthøgskolen så svängde plötsligt trenden inom konsten och akvarell blev mera uppskattat. Hon kom med på flera grupputställningar och blev framlyft i media.

Det blev en målmedveten konstnär av Marianne Darlén Solhaugstrand. Att satsa på konsten hade dock inte varit något självklart under uppväxten. Konstnären kommer ifrån en ö utanför Harstad i Nordnorge. Ett litet samhälle med cirka tusen invånare. När hon var liten visste hon inte om att det fanns något som var att bli konstnär. Det var ingen som var det hemma, det fanns inte i sinnevärlden. Hon hade alltid tecknat och målat, men inte förrän en lärare visade henne en broschyr för den förberedande Kunsts skolen i Kabelvåg och uppmanade henne att söka dit började hon ta konsten på allvar. Hon kom in på skolan och på många sätt förstod hon då att det var här, i konstmiljön, som hon hörde hemma.

De första konstupplevelserna Marianne Darlén Solhaugstrand hade som liten var omslagen på kiosromanerna i mataffären. Under den tidiga tonårstiden läste hon kiosklit-

teratur för det var det som fanns av litteratur förutom skolbibliotekets begränsade urval av böcker. Kiosklitteraturen läses ofta av unga flickor och den beskriver en romantisk föreställning med fasta könsroller där kvinnan är en narcissistisk masochist och mannen står i en dominant maktposition. Nästan alltid är han mer erfaren än hon är. Historierna är skrivna för att fascinera kvinnor, ofta är de skrivna av män under kvinnliga pseudonymer. Det är en industri med massproducerade berättelser som följer vissa regler som gör att berättelserna blir snarlika varandra. Samtidigt är kiosklitteraturen en av få platser i kulturen där man uppenbart ser bilder av mannen som sexuellt objekt.

Kiosklitteraturen är kultur med låg status och Marianne Darlén Solhaugstrand är mycket medveten om värderingen av kultur som hög/låg eller bra/dålig utifrån ett klass- och samhällsperspektiv. I målningarna leker hon med estetiken från kiosromanernas omslag. Med enkla perspektivförändringar och rollbyten mellan mannen och kvinnan synliggör hon den heterosexuella könsstereotypen. Hon är däremot inte ute efter att enkelt vända på alla könsroller och visa på orättvisor men är mer intresserad av att visa på nya möjligheter. Vad händer om man förskjuter klyschan bara lite grann? →

Mads som Gaupegutt, 120x90 cm, 2004

Marianne Darlén Solhaugstrand gjorde en serie bilder som utgick ifrån Shakespeares tragiska hjältinna Ofelia i Hamlet. Ofelia blir galen av kärlek och dränker sig i en sjö. Hennes död ger poetisk mening åt den förtvivlade Hamlets fortsatta kamp. Vilken betydelse får en manlig Ofelia som ligger i vattnet likt ett oskuldens och kärlekens offer? Till Ofelia-projektet lånade konstnären bildkompositioner och scenarier ifrån affischer till kända skräckfilmer och blandade upp dem med den manliga Ofeliagestalten som låg offerad i en vacker men oroväckande tonårsdröm. Bilderna innehöll dubbelty-

diga kärleksscener och man kunde ana ett tidsförlopp med ett före och ett efter. Ofeliabilderna lockar oss närmare med en drömlig sagoestetik som vid närmare påsyn ruvar på något otäckt. En kärleksscen kan visa sig vara ett mordscenario.

Under den senaste tiden har Marianne Darlén Solhaugstrand intresserat sig för att använda sig av historiska människors livsöden i sin bildvärld. För Marianne Darlén Solhaugstrand handlar inte bilderna om porträtt av en individ utan om de roller vi ger varandra, hur vi ser varandra, hur vi förhåller oss till varandra i samhället, socialt och kulturellt. En lek med stereotyper som synliggör reglerna för våra könsroller. Många har trott att hennes bilder är målade av homosexuella män. Att det är en homosexuell blick på grund av att männen inte är "hårda" eller att de inte agerar som subjekt, att de inte ser betraktaren i ögonen, håller i ett svärd eller på något annat sätt utmanar betraktaren. Vi är alltså så vana att se en viss typ av bilder på män att vi omedvetet försöker rätta till avvikande skildringar när de dyker upp.

Marianne Darlén Solhaugstrand är intresserad av forskningsprocessen i sin konstnärliga praktik. För tio år sedan ställde hon sig frågan om det finns en specifikt kvinnlig blick. Hon har under arbetet kommit närmare en hypotes om att vår läsning av bilder som symboler är kulturellt betingade. Att stanna vid en omdefiniering av kvinnorollen och mansrollen i själva avbildandet räcker inte. Beträktaren lägger till sitt eget tolkningsfilter. Hon nämner ett citat av den norsk/tyiska genusforskaren Wenche Mühleisen som påpekat att man måste komma ihåg att man alltid ser saker genom sitt eget kön.

I *"Det Andra Könet"* skriver Simone de Beauvoir att kvinnor genom historien inte har målat sina egna bilder, formulerat sina föreställningar eller drömt sina egna drömmar och att det på en nivå är ett ansvar som kvinnorna har för historien att skapa sin egen kanon. Marianne Darlén Solhaugstrand drar sitt strå till stacken.

LISA STÅLSPETS

www.darlen.no